دانشگاه شهید بهشتی

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی آئین‌نامه
دورهٔ دکتری
ورودی‌های 1390 و بعد از آن

دســـــتورالعمل اجـــــرایی آئین‌نامه
دورهٔ دکتری (Ph.D.)
دانشگاه شهید بهشتی
برای دانشجویان ورودی سال 1390 و بعد از آن

مقدمه

به منظور تعیین ضوابط اجرایی دورهٔ دکتری (Ph.D.) در دانشگاه شهید بهشتی و با توجّه به سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در موارد تفویض اختیار شده به دانشگاه و مؤسّسات آموزش عالی و پژوهشی، «دستورالعمل اجرایی آئین‌نامه دورهٔ دکتری (Ph.D.) دانشگاه شهید بهشتی» به شرح زیر تدوین شده است. این دستورالعمل در راستای آئین‌نامهٔ مصوّب جلسه 775 مورخ 1389/8/8 شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی است. به منظور حفظ پیوستگی و انسجام مطالب، برخی مواد آئین‌نامه مذکور با قید شماره در این دستورالعمل اجرایی تکرار شده است. بدیهی است اصل قوانین در آئین‌نامهٔ مصوّب مذکور قید شده و این دستورالعمل صرفاً به منزله ضمیمه آن تلقی می گردد و بسیاری از مواد آئین‌نامه در این دستورالعمل تکرار نشده است.

ماده 1: تعاریف

برای اختصار، واژه‌های ذیل به کار می‌روند:

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری.

دانشگاه: دانشگاه شهید بهشتی.

دورهٔ دکتری: دورهٔ دکتری تخصصی (Ph.D.).

واحد: هر یک از دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های دانشگاه که بنابر مقرّرات مجازند دورهٔ دکتری برگزار کنند.

گروه: کوچک‌ترین واحد سازمانی آموزشی یا پژوهشی دانشگاه.

شورا: شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

آئین‌نامه: آئین‌نامهٔ دورهٔ دکتری، مصوب جلسهٔ 775 مورخ 1389/8/8 شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی.

دانشجو: فردی است که پس از گذراندن کلیه مراحل لازم با رعایت مقرّرات مدوّن وزارت و دانشگاه ثبت‌نام رسمی نموده است.

ماده 2: شرایط پذیرش (ماده 3 آئین‌نامه):

الف) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد مورد تأیید وزارت علوم ،تحقیقات و فناوری

ج) داشتن صلاحیت علمی

د) داشتن توانایی در زبان خارجی

تبصره 1: پذیرش از طریق سازمان سنجش آموزش کشور (تبصره 2 آئین‌نامه):

نحوه احراز صلاحیت علمی و توانایی در زبان خارجی بر اساس آئین‌نامهٔ آزمون‌های نیمه‌متمرکز ورودی دکتری مصوّب وزارت تعیین می‌شود.

تبصره 2: احراز توانایی زبان خارجی برای متقاضیان خارج از طریق سازمان سنجش

ثبت‌نام رسمی از دانشجویانی که از طرقی غیر از آزمون نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور پذیرفته شده‌اند، مانند دانشجویان استعدادهای درخشان و بورسیه‌های وزارت و ... ، منوط به ارائهٔ مدرکی دالّ بر کسب حداقل 80% حدّ نصاب‌های احراز توانایی در به کارگیری زبان خارجی، ذکر شده در مادهٔ 14 این دستورالعمل، در بدو ورود به دانشگاه است. این دسته از دانشجویان موظّفند مانند سایر دانشجویان، قبل از درخواست مجوّز ارزیابی جامع، مدرک مربوط به اخذ نمرهٔ کامل زبان را به عنوان یکی از سه جزء ارزیابی جامع ارائه نمایند.

تبصره 3: برای مربیان معرفی شده از سوی وزارت علوم و یا متقاضیان مشمول استفاده از آئین‌نامه «تسهیلات آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر»، درصورتی‌که حائز شرایط تبصره 2 این ماده نیستند، لازم است در دورهٔ زبان تخصصی مصوب دانشگاه (در پردیس دانشگاهی با پرداخت شهریه) در نیمسال اول به عنوان یک درس جبرانی شرکت و حداقل نمره قبولی (14) را کسب نمایند. همچنین ارائه 80% حدّ نصاب‌های مذکور در ماده 14 این دستورالعمل تا قبل از درخواست مجوز ارزیابی جامع الزامی است.

تبصره 4: برای دانشجویان خارجی، دوره زبان تخصصی انگلیسی مندرج در تبصره 3 فوق الذکر می تواند دوره زبان تخصصی فارسی مصوب دانشگاه باشد.

ماده 3: ظرفیت پذیرش دانشجو (ماده 4 آئین‌نامه):

ظرفیت پذیرش دانشجو با توجه به تعداد استاد راهنما که حدّاقل در مرتبه استادیار با حدّاقل دو سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و راهنمایی دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد باشد، تعیین می‌شود.

فصل یک
تعریف، مدّت، مراحل و واحدهای دوره

ماده 4: تعریف دوره (ماده 2 آئین‌نامه):

دورهٔ دکتری بالاترین دورهٔ تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثّر باشند. این دوره به دو شیوهٔ «آموزشی- پژوهشی» و «پژوهشی» برگزار می‌شود.

تبصره: این دستورالعمل برای اجرای شیوهٔ «آموزشی- پژوهشی» است.

ماده 5: مدّت دوره

مدّت مجاز تحصیل در دورهٔ دکتری در شیوهٔ «آموزشی- پژوهشی» حدّاقل سه سال و نیم و حدّاکثر چهار سال و نیم است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذیربط، می‌توان حدّاکثر تا یک نیمسال تحصیلی به این مدّت افزود. این افزایش باید حدّاکثر تا دو هفته قبل از شروع آن نیمسال به صورت کتبی توسط واحد ذیربط به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام شود.

تبصره 1: سنوات کمیسیونی (تبصره 20 آئین‌نامه):

در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش‌بینی، در حدّاکثر مدّت مجاز موفّق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأیید شورای دانشگاه، کمیسیون بررسی موارد خاص بر حسب مورد با حضور استاد راهنما، وضعیّت دانشجو را بررسی می‌کند و متناسب با فعالیّت‌های کمی و کیفی و علمی دانشجو، در مورد مدّت و نحوهٔ ادامه تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری خواهد کرد؛ بر این اساس، مدّت مذکور جزو حدّاکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره 2: برای استفاده از تبصره 1 این ماده، دانشجو باید حدّاقل شش هفته قبل از پایان سنوات تحصیلی، تقاضای خود را به استاد راهنما تسلیم نماید. استاد راهنما باید حدّاکثر ظرف دو هفته موضوع را از طریق واحد مربوط برای طرح در کمیسیون بررسی موارد خاص، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال کند. شورای دانشگاه اختیار تصمیم‌گیری برای ارسال درخواست به کمیسیون بررسی موارد خاص را به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه تفویض می‌نماید. طبق آئین‌نامه کمیسیون بررسی موارد خاص، دانشجو در صورت دریافت سنوات کمیسیونی ملزم به پرداخت شهریه خواهد بود. همچنین دریافت هرگونه خدمات دانشجویی مستلزم پرداخت هزینه متعارف خواهد بود.

ماده 6: مراحل دوره

دورهٔ دکتری به دو مرحلهٔ آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود. مرحلهٔ آموزشی با پذیرفته شدن داوطلب آغاز و با قبولی در ارزیابی جامع خاتمه می‌یابد. مرحلهٔ پژوهشی رسماً پس از مرحلهٔ آموزشی آغاز می‌شود و با دفاع از رساله به پایان می‌رسد.

تبصره: دانشجو می‌تواند تحقیقات اولیهٔ مرحلهٔ پژوهشی خود شامل مطالعات اوّلیه، گردآوری اطّلاعات و بررسی‌های ادبیات مربوط برای تعیین موضوع رساله را در مرحلهٔ آموزشی آغاز کند، گرچه نام‌نویسی رسمی وی برای مرحلهٔ پژوهشی و تدوین رساله منوط به موفّقیت در ارزیابی جامع است.

ماده 7: واحدهای دوره (ماده 5 آئین‌نامه) :

مجموع واحدهای دورهٔ دکتری 36 واحد است که در شیوه «آموزشی- پژوهشی» 12 تا 18 واحد آن واحدهای درسی و 18 تا 24 واحد آن مربوط به رساله است که در برنامهٔ درسی مصوّب هر رشته تعیین می‌شود.

فصل دو

استاد راهنما و موضوع رساله

ماده 8: استاد راهنما (ماده 4 آئین‌نامه):

مسئولیّت راهنمایی هر دانشجو از ابتدا بر عهدهٔ استاد راهنما است که بـه درخواسـت دانشـجو و موافقـت عضـو هیأت علمی و تأیید گروه ذیربط تعیین می‌شود.

تبصره 1: (تبصره 4 آئین‌نامه):

در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، مسئولیّت راهنمایی رسالهٔ دانشجو را دو استاد راهنما (مشروط به اینکه راهنمای اوّل «اصلی» حدّاقل 60 درصد مسئولیّت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده‌دار می‌شوند.

تبصره 2: (تبصره 5 آئین‌نامه):

در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما می‌توان یک یا دو استاد مشاور برای هدایت دانشجو تعیین کرد.

تبصره 3: (تبصره 6 آئین‌نامه):

در شرایط خاص و به تشخیص شورا، انتخاب استاد راهنما و مشاور از بـین متخصصـان (بـا مـدرک دکتـری) خـارج از مؤسسه نیز بلامانع است.

تبصره 4: شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه در حال حاضر شرایط را برای استفاده از برخی موارد مـذکور در تبصره 6 آئین‌نامه، خاص نمی‌شناسد و استاد راهنمای اصلی باید از اعضای هیأت علمی تمام وقت دانشـگاه بـا رتبـهٔ حدّاقل استادیاری و با درجهٔ دکتری تخصصی در رشته متناسب انتخاب شود.

تبصره 5: تأیید نهایی استاد یا استادان راهنمای رساله به عهده شورای دانشکده است که می‌توانـد بـه شـورای گـروه تفویض اختیار کند.

ماده 9: موضوع رساله (ماده 6 آئین‌نامه):

دانشجو موظّف است، در شیوهٔ «آموزشی- پژوهشی» تا پایان نیمسال اوّل موضوع رسالهٔ خـود را بـا همـاهنگی استاد راهنما تعیین و پس از تصویب شورای گروه، فعّالیت پژوهشی خود را آغاز کند.

تبصره 1: (تبصره 11 آئین‌نامه):

طرح پیشنهادی رسالهٔ دانشجو در شیوهٔ «آموزشی- پژوهشی» تا پایان نیمسال سوّم و پس از تصویب شورا رسمیّت می‌یابد و قابل اجرا است.

تبصره 2: دانشگاه اختیار تصویب طرح پیشنهادی رسالهٔ دانشجو را به شورای تحصیلات تکمیلی واحد تفویض می‌نماید. واحد باید عنوان مصوّب رساله را در سیستم گلستان ثبت نماید.

فصل سه
مرحلهٔ آمـــوزشـــــی

ماده 10: دوره و دروس آموزشی

مدّت گذراندن واحدهای آموزشی (12 تا 18 واحد طبق برنامهٔ درسی مصوّب هر رشته) حداکثر دو نیمسال است. دانشجو در مرحلهٔ آموزشی موظّف است در هر نیمسال تحصیلی 6 تا 12 واحد درسی از درس‌های مرحلهٔ آموزشی را انتخاب و ثبت‌نام نماید. حداقل واحد، بدون در نظر گرفتن دروس جبرانی محاسبه می‌شود. نمرات دروس باید طبق زمانبدی مربوط و تا قبل از نیمسال سوم در سیستم جامع دانشگاهی گلستان ثبت شده باشند.

تبصره 1: اهداف واحدهای درسی (تبصره 8 آئین‌نامه):

واحدهای درسی به منظور تسلّط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی داشجو برای اجرای فعالیّت‌های پژوهشی با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامهٔ درسی مصوّب هر رشته انتخاب می‌شود.

تبصره 2: کلاس درس دورهٔ دکتری با حداقل **3** دانشجوی دکتری رسمیّت می‌یابد. در موارد استثنایی برگزاری کلاس یک نفره، به پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی واحد و موافقت مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه تا سقف دو درس و در مجموع 4 واحد برای هر دانشجو، بلامانع است.

تبصره 3: هر دانشجو می‌تواند حداکثر چهار واحد را در هر نیمسال و حداکثر نیمی از واحدهای درسی خود را در کلّ دوره با یک استاد بگذراند.

تبصره 4: دروس جبرانی (تبصره 10 آئین‌نامه):

در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تأیید گروه ذیربط، دانشجو موظّف است حداکثر تا 6 واحد درسی را به صورت جبرانی بگذراند. نمرهٔ دروس جبرانی در تعیین میانگین کلّ محاسبه نمی‌شود. (نمرهٔ قبولی لازم برای هر گونه درس جبرانی 14 است.)

تبصره 5: اسامی دروس جبرانی مصوّب باید قبل از پایان اولین نیمسال تحصیلی دانشجو به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

تبصره 6: گذراندن دروس جبرانی ناشی از عدم تجانس رشته در مقطع تحصیلی قبلی و کنونی دانشجو، مشمول پرداخت شهریه مصوب دانشگاه می‌باشد.

تبصره 7: گذراندن دروس جبرانی، مدّت مجاز دورهٔ آموزشی را افزایش نخواهد داد.

تبصره 8: دروس جبرانی نباید به صورت مستقل برای دانشجویان دکتری ارائه شود.

ماده 11: حدّ نصاب نمرات دورهٔ آموزشی (تبصره 9 آئین‌نامه):

حداقل نمرهٔ قبولی در هر درس 14 از 20 و میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه درس‌ها 16 از 20 است. ولی چنانچه میانگین دانشجو کمتر از 16 باشد، دانشجو مجاز خواهد بود با نظر استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال تحصیلی درس‌هایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند.

فصل چهار
ارزیابی جامع

ماده 12: ارزیابی جامع و مراحل آن

کلیّهٔ دانشجویانی که درس‌های مرحلهٔ آموزشی را با توجّه به مادهٔ 11 دستورالعمل اجرایی با موّفقیت گذرانده باشند، باید در ارزیابی جامع شرکت کنند. ارزیابی جامع شامل ارزیابی قابلیّت‌های آموزشی، پژوهشی و توانایی در به کارگیری زبان خارجی است.

تبصره: برگزاری ارزیابی جامع منوط به صدور مجوّز از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. درخواست صدور مجوّز از طرف واحد باید حدّاقل یک ماه قبل از برگزاری جلسه و نیز حدّاقل یک ماه قبل از اتمام سنوات مجاز ارزیابی جامع دانشجو ارسال گردد.

ماده 13: زمان‌بندی ارزیابی جامع

دانشجو می‌تواند در یک نیمسال صرفاً جهت ارزیابی جامع نام‌نویسی کند. اولین ارزیابی جامع باید در نیمسال سوم برگزار شود. برای ارزیابی جامع، دانشجو باید حدّاکثر هشت هفته پس از شروع نیمسال تحصیلی، کتباً آمادگی شرکت در ارزیابی جامع را به استاد راهنما اعلام نماید. کلیه استادان طبق ماده 10 موظفند نمرات دانشجو را در سیستم جامع دانشگاهی گلستان ثبت نمایند. پس از موافقت استاد راهنما و شورای گروه، معاونت تحصیلات تکمیلی واحد باید در فاصلهٔ حدّاقل یک ماه قبل از برگزاری ارزیابی جامع جهت اخذ مجوز از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اقدام نماید. زمان برگزاری ارزیابی جامع باید در همان نیمسالی باشد که دانشجو اعلام آمادگی نموده است.

تبصره 1: واحد باید نتیجهٔ ارزیابی جامع را طی دو هفته پس از برگزاری آن، به صورت کتبی و به همراه صورتجلسات مربوط به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام کند تا دانشجو برای انتخاب واحد و ثبت‌نام فرصت مناسب را داشته باشد. در صورتی که فاصلهٔ زمانی بین ارزیابی آموزشی و پژوهشی بیشتر از یک هفته باشد، واحد می‌تواند نتیجه هر کدام را جداگانه ارسال نماید. تحصیلات تکمیلی دانشگاه موظّف است قبولی یا ردّی دانشجو در ارزیابی جامع را به صورت کتبی به وی اطّلاع دهد.

تبصره 2: مدّت مجاز مرحلهٔ آموزشی تا پایان کلیّهٔ مراحل ارزیابی جامع، 2 تا 4 نیمسال تحصیلی است. در صورتی که دانشجو در مدّت مجاز موّفق به گذراندن ارزیابی جامع نشود، یک نیمسال به این مدت افزوده خواهد شد. چنانچه دانشجو نتواند در این مدّت ارزیابی جامع را با موّفقیت به پایان برساند، از ادامهٔ تحصیل محروم می‌شود.

ماده 14: احراز توانایی در به کارگیری زبان خارجی

احراز توانایی دانشجو در به کارگیری زبان خارجی به دو صورت قابل انجام است و ارائهٔ گواهی آن شرط لازم برای درخواست مجوّز ارزیابی جامع است:

1. از طریق آزمون‌های زبان و کسب حدّاقل امتیاز به شرح ذیل

(TOLIMO : 500) ؛ (TOEFL: 500) ؛ (IELTS: 5/5) و (MCHE: 50)

2. کسب نمره قبولی در دوره زبان خارجی مصوب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

تبصره 1: چنانچه زبان خارجی دانشجو انگلیسی نباشد، یا گروه مربوط دانستن زبان خارجی دیگری را به جای زبان انگلیسی لازم بداند، معادل سازی لازم پس از تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره 2: برای دانشجویان خارجی، ، احراز توانایی دانشجو در به کارگیری زبان خارجی مطابق با تبصرهٔ 4 مادهٔ 2 خواهد بود و یا در صورت تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی واحد، احراز توانایی در به کارگیری زبان

فارسی کفایت می‌کند. در این صورت واحد باید پیشنهادات مصوب خود در خصوص جزئیات نحوهٔ احراز این توانایی (از جمله کسب نمره قبولی در دورهٔ مصوب یا امتحانات متعارف) را برای تصویب نهایی به شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

تبصره 3: برای مربیان معرفی شده از طریق وزارت علوم و یا متقاضیان مشمول استفاده از آئین‌نامه «تسهیلات آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر»، احراز توانایی دانشجو در به کارگیری زبان خارجی مطابق با تبصرهٔ 3 مادهٔ 2 خواهد بود.

ماده 15: ارزیابی آموزشی

ارزیابی آموزشی شامل دو بخش کتبی و شفاهی است که با نظارت شورای تحصیلات تکمیلی واحد، توسّط هیأت داوران به شرح ذیل (مادهٔ 17 همین دستورالعمل) برگزار می‌شود. بخش کتبی 30 تا 60 درصد و بخش شفاهی 70 تا 40 درصد نمرهٔ ارزیابی آموزشی را تشکیل می‌دهد و میانگین این دو بخش باید حدّاقل 16 باشد. نسبت هر یک از موارد را گروه مربوط تعیین و پس از تصویب شورای تحصیلات تکمیلی واحد باید به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود و به اطّلاع دانشجو نیز برسد. بخش‌های کتبی و شفاهی به شرح ذیل است:

الف) بخش کتبی شامل سه درس اصلی به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای گروه است. نمرهٔ میانگین این بخش باید حدّاقل 15 باشد.

ب) نمرهٔ بخش شفاهی با توجه به موارد ذیل است:

1. مصاحبه دربارهٔ محتوای دروس دورهٔ آموزشی.
2. قدرت بیان و تحلیل مباحث علمی.

تبصره 1: شورای گروه می‌تواند به جای سه درس به عنوان موضوع ارزیابی کتبی، «سطح دانش بنیادی» مطلوب را تعریف کند که پس از تصویب شورای تحصیلات تکمیلی واحد رسمیت می‌یابد و قابل اجرا خواهد بود.

تبصره 2: دانشجویانی که نمرهٔ بخش کتبی ارزیابی آموزشی آنها کمتر از 15 و یا میانگین کلّ نمرات ارزیابی آموزشی آنها کمتر از 16 باشد، فقط یکبار دیگر می‌توانند در ارزیابی آموزشی، با رعایت سقف مدّت دورهٔ آموزشی (حداکثر پنج نیمسال) شرکت کنند؛ در غیر این صورت، از ادامهٔ تحصیل محروم می‌شوند.

ماده 16: ارزیابی پژوهشی

ارزیابی پژوهشی شفاهی است و بر اساس دفاع نهایی از طرح پیشنهادی رساله خواهد بود. ارزیابی این دفاع بر عهدهٔ هیأت داوران به شرح ذیل و حتّی‌المقدور با همان اعضای هیأت داوران بخش ارزیابی آموزشی است. دانشجو موظف است طرح پیشنهادی مصوب و مورد تأیید استاد راهنمای خود را به صورت مبسوط و مکتوب حداقل دو هفته قبل از برگزاری جلسه ارزیابی به کلیه اعضای هیأت داوران تحویل دهد. پذیرش طرح پیشنهادی از سوی هیأت داوران، به منزلهٔ موفّقیت در این ارزیابی خواهد بود.

تبصره 1: در صورتیکه طرح پیشنهادی رساله از زمان تصویب آن توسط شورای تحصیلات تکمیلی واحد (موضوع تبصره 1 ماده 9 دستورالعمل) تغییر کرده باشد، لازم است طرح جدید قبل از دفاع در ارزیابی جامع به تصویب شورای مذکور برسد.

تبصره 2: چنانچه دانشجو در مدّت مقرّر (حدّاکثر تا پایان نیمسال چهارم) موفّق به دفاع مقبول از پیشنهاد طرح پژوهشی رسالهٔ خود نشود، می‌تواند با موافقت استاد راهنما، حدّاکثر تا یک نیمسال دیگر از طرح پیشنهادی خود دفاع کند؛ در غیر این صورت از ادامه تحصیل در این دوره محروم خواهد شد. در هر صورت کلّیهٔ مراحل ارزیابی شامل ارزیابی پژوهشی نیز باید قبل از پایان نیمسال پنجم به اتمام برسد.

تبصره 3: واحد موّظف است پذیرش و ثبت موضوع رسالهٔ دانشجو را به صورت کتبی به وی ابلاغ کند و طرح پیشنهادی پژوهشی و صورتجلسهٔ تصویب طرح پیشنهادی را به همراه سایر مدارک مورد نیاز، حداکثر ظرف دو هفته پس از تصویب به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

ماده 17: ترکیب هیأت داوران:

ترکیب هیأت داوران به این شرح است: استاد یا استادان راهنما (در مجموع دارای یک رأی)، استاد یا استادان مشاور (در مجموع دارای یک رأی) و حدّاقل سه داور از اعضای هیأت علمی دارای حدّاقل مرتبهٔ استادیاری (هر یک دارای یک رأی) به پیشنهاد شورای گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی واحد، و نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه (یک عضو هیأت علمی و عضو شورای تحصیلات تکمیلی واحد) با وظایف مشروح در تبصره 1. حتّی‌الامکان یکی از داوران از خارج گروه و با رتبهٔ دانشیاری و یک داور الزاماً از داخل گروه باشد. در مجموع حدّاقل دو تن از اعضاء هیأت باید حدّاقل دارای مرتبهٔ دانشیاری باشند. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند نمایندهٔ خود را با و یا بدون حقّ رأی معرّفی نماید. در مجموع حدّاقل پنج رأی و حضور نماینده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و استادان راهنما برای رسمیت یافتن جلسه و داوری لازم است.

تبصره 1: نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه باید یک عضو هیأت علمی و عضو شورای تحصیلات تکمیلی واحد باشد. وظایف این نماینده عبارت است از اجرای مصوبات مقرر، اداره و نظارت بر حسن اجرای جلسه و جمع‌بندی و اعلام نتایج ارزیابی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

تبصره 2: تخصص کلیه اعضای هیأت داوران که دارای حق رأی می‌باشند باید متناسب با موضوع رساله باشد.

تبصره 3: در صورتیکه رساله دارای دو استاد راهنما باشد و حضور یکی از آن‌ها در جلسه امکان‌پذیر نباشد، با تشخیص و تصویب شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی واحد، تشکیل رسمی جلسه با مابقی اعضای هیأت داوران بلامانع است.

تبصره 4: روش تعیین هیأت داوران

استادان راهنما و مشاور رساله، اسامی دو داور داخلی و دو داور خارجی را به شورای گروه پیشنهاد می‌کنند. شورای گروه یک داور (داخلی یا خارجی) از اسامی پیشنهادی فوق و مابقی را به انتخاب خود (از بین داوران پیشنهادی یا به غیر از آنها) تعیین و به شورای تحصیلات تکمیلی واحد معرفی می‌کند. پس از تأیید داوران توسط شورای تحصیلات تکمیلی واحد، این شورا یک نفر را به عنوان نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیشنهاد می‌نماید. مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برابر مقررات ضمن صدور مجوّز دفاع، نمایندهٔ خود را معرفی می‌نماید.

فصل پنج
مرحلهٔ پژوهشی

ماده 18:

اخذ واحد رساله صرفاً از اوّلین نیمسال تحصیلی پس از پذیرفته شدن در کلیّه مراحل ارزیابی جامع امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده 19: گزارش پیشرفت کار پژوهشی

فعّالیت‌های علمی و پژوهشی دانشجو در مرحلهٔ تدوین رساله باید با هدایت و نظارت استاد راهنما باشد. دانشجو موظّف است برابر برنامهٔ زمان‌بندی شده توسّط استاد (استادان) راهنما نتیجهٔ تحقیقات خود را به وی گزارش دهد. همچنین دانشجو موظّف است در پایان هر نیمسال تحصیلی گزارش پیشرفت کار پژوهشی خود را به صورت کتبی و شفاهی (در قالب سمینار) به کمیته راهبردی (شامل استاد راهنما، استاد مشاور و نماینده تحصیلات تکمیلی واحد) ارائه نماید. صورتجلسه ارزیابی گزارش پیشرفت کار پژوهشی دانشجو توسط کمیته راهبردی باید حدّاکثر تا دو هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی برای درج در پرونده توسّط واحد به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود. ثبت‌نام در هر نیمسال تحصیلی منوط به ارائهٔ گزارش پیشرفت کار پژوهشی نیمسال قبلی خواهد بود. در صورت عدم ارائهٔ گزارش پیشرفت کار پژوهشی، شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد باید پرونده آموزشی دانشجو را بررسی و پیشنهاد خود را دربارهٔ وضعیّت تحصیلی دانشجو به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برای اتّخاذ تصمیم ارسال نماید.

تبصره: نحوه ارزیابی گزارش پیشرفت پژوهشی

نتیجه ارزیابی گزارش پیشرفت کار پژوهشی در کمیته راهبردی به صورت عالی، بسیار خوب، خوب و یا غیرقابل قبول است و توسط استاد راهنما در سیستم گلستان درج موقت می‌شود. درج این ارزیابی در سیستم گلستان شرط ثبت‌نام در نیمسال بعدی است. این ارزیابی‌ها می‌تواند در تعیین درجهٔ نهایی رساله در زمان دفاع و در پاسخ به درخواست‌های دانشجو مانند سنوات تحصیلی اضافه مؤثر باشد. ارزیابی‌های مذکور پس از دفاع نهایی و ثبت درجه رساله، از کارنامه دانشجو حذف خواهد شد.

ملاکهای ذیل را می‌توان در ارزیابی مدّ نظر قرار داد:

1) کیفیت گزارش کتبی و شفاهی و ارائه آن
2) حضور تمام وقت و مؤثر دانشجو در گروه و انجام فعالیت‌های پژوهشی مورد تأیید استاد راهنما
3) چاپ مقالات
4) شرکت در سمینارها

فصل شش
کفایت دستاوردهای علمی و برگزاری جلسه‌های پیش‌دفاع و دفاع

ماده 20: دفاع از رساله (ماده 8 آئین‌نامه):

دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله، موظّف است در حضور هیأت داوران از رسالهٔ خود دفاع کند.

ماده 21: شرط کفایت دستاوردهای علمی

شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله، موضوع تبصرهٔ 16 آئین‌نامه، با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی واحد و با حصول شرایط ذیل محرز می‌گردد:

الف) ارائهٔ رساله مورد تأیید استاد راهنما

ب) چاپ حدّاقل یک مقالهٔ برگرفته از رساله با تأیید کتبی استاد راهنما و اخذ حدّاقل 5 امتیاز از بند 3-1 آیین‌نامهٔ ارتقاء مرتبهٔ اعضای هیأت علمی در یکی از نشریات معتبر: 1. نشریه‌های نمایه شده در ISI 2. نشریه‌های نمایه شدهٔ معتبر بین‌المللی 3. مجلّات علمی - پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی 4. نشریه‌های نمایه شده در ISC. ارائهٔ نسخهٔ اصل مقالات ضروری است. نام دانشگاه شهید بهشتی باید در هر مقاله مورد محاسبه در جایگاه مؤسسه اصلی قید شود. در صورتیکه دانشجو نام دانشگاه یا مؤسسه دیگری را در جایگاه دوم برای خود قید کند، هیچ امتیازی به آن تعلق نمی‌گیرد.

ج) کسب تأییدیه آمادگی برای دفاع در جلسه پیش‌دفاع

جلسه پیش‌دفاع در صورت احراز شرایط مندرج در بندهای الف) و ب) به تأیید استاد راهنما قابل برگزاری است. این جلسه به صورت غیرعلنی و با حضور استادان راهنما و مشاور و داوران داخلی برگزار می‌شود. این جلسه باید حداقل یک ماه قبل از جلسه دفاع و با رعایت سنوات مجاز تحصیلی و سایر مقررات آموزشی تشکیل شود. واحد در هر صورت باید نتایج جلسه پیش دفاع را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

تبصره 1: واحدها موظفند لیست نشریات معتبر پیشنهادی شورای تحصیلات تکمیلی خود را در هر رشته با اطلاعات کامل از جمله امتیاز آنها در چارچوب مصوبات هیأت ممیزه به معاونت پژوهشی دانشگاه اعلام نمایند. لیست پس از تصویب شورای پژوهشی دانشگاه معیار اعتبار نشریات است.

تبصره 2: سهم امتیاز دانشجو از هر مقاله، علی‌رغم ذکر نام استادان راهنما و مشاور در آن، همواره کامل محاسبه می‌شود (ضریب 1). در صورتی که به جز استادان راهنما و مشاور نام شخص دیگری در مقالهٔ مستخرج از رسالهٔ دانشجو ذکر شده باشد، دانشجو باید (بدون لحاظ نمودن جایگاه اسامی استادان راهنما و مشاور) نویسندهٔ اول باشد و درصد سهم مقاله بر اساس تقسیم‌بندی جدول ارتقاء اعضای هیأت علمی محاسبه می‌شود که در این صورت شامل سهم استادان راهنما و مشاور نیز خواهد بود.

تبصره 3: ارسال مقالات برای چاپ در نشریات بلااستثناء باید با هماهنگی استاد راهنما باشد.

تبصره 4: جایگزین‌های مقاله (تبصره 15 آئین‌نامه):

در شرایط خاص و در صورتی که دانشجویان هر دو شیوه از تولید دانش فنی، ثبت اختراع، اکتشاف و نوآوری «ارزیابی و تأیید شده توسط مراجع ذیصلاح علمی»، آثار بدیع هنری، کتاب تألیفی و تصنیفی «مورد تأیید دستگاه متقاضی» برخوردار باشند پس از تأیید هیأت داوران و شورا از ارائه مقاله معاف خواهند بود.

تبصره 5: برای استفاده از تبصرهٔ 15 آئین‌نامه، واحدها باید قبل از درخواست مجوّز دفاع، پیشنهادهای خود را در صورت تأیید توسط هیأت داوران در جلسه پیش‌دفاع برای تصویب به شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال کنند.

تبصره 6: رساله باید به زبان فارسی تهیه شود و ارائه چکیده به زبان فارسی و انگلیسی الزامی است و باید مطابق با معیار دانشگاه تهیّه شود. چکیده به زبان انگلیسی باید هم به صورت متعارف و مطابق با چکیده فارسی و هم به صورت مبسوط ارائه شود. همچنین در صورت درخواست استاد راهنما ارائه چکیده به زبان خارجی دیگری نیز الزامی است.

تبصره 7: دانشجویان شاغل به تحصیل در شعب خارج از کشور دانشگاه، با درخواست رئیس شعبه یا پردیس و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، می‌توانند رسالهٔ خود را به زبان غیرفارسی تهیه کنند.

ماده 22: برگزاری جلسهٔ دفاع

ادارهٔ جلسهٔ دفاع به عهده نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. این جلسه با حضور هیأت داوران و ضوابط مشروح در مادهٔ 17 دستورالعمل و حتّی‌المقدور با همان اعضای هیأت داوران بخش ارزیابی جامع برگزار می‌شود. لکن در این جلسه نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی است و دو نفر از داوران **باید** از خارج دانشگاه و دارای حکم وزارتین و حداقل یک نفر از آنها دارای رتبه دانشیاری باشد. در مجموع حدّاقل پنج رأی و حضور نمایندهٔ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و استادان راهنما برای رسمیت یافتن جلسه و داوری لازم است.

تبصره 1: تخصص دو داور خارج از دانشگاه نیز باید همانند داوران داخلی، به تشخیص شورای گروه و شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد، مرتبط با موضوع رساله باشد.

تبصره 2: دانشجو موظّف است در این جلسه گزارشی از کار تحقیقاتی رسالهٔ خود را ارائه و از آن دفاع کند.

تبصره 3: برگزاری جلسهٔ دفاع منوط به صدور مجوّز از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. درخواست صدور مجوّز از طرف واحد باید حدّاقل یک ماه قبل از اتمام سنوات تحصیلی و برگزاری جلسهٔ دفاع دانشجو ارسال گردد.

ماده 23: ارزیابی رساله

ارزیابی رساله براساس محتوای پژوهشی و شاخص‌های نوآوری علمی، نحوه نگارش و تدوین محتوی رساله، کیفیت دفاع از یافته‌ها، رعایت زمان‌بندی اجرای رساله و سایر موارد همگی مشروح در تبصره 3 انجام و نتیجهٔ آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می‌شود:

الف) قبول (در یکی از سطوح: عالی (ممتاز)، عالی، بسیار خوب، خوب، خوب (قابل قبول))

ب) غیر قابل قبول.

تبصره 1: ارزیابی رساله در دو مرحله انجام می‌شود. ابتدا قبول بودن یا غیر قابل قبول بودن رساله به رأی‌گیری محرمانه گذاشته می‌شود. قبول شناخته شدن رساله منوط به کسب حداقل 2/3 این آرا است و در این صورت درجهٔ رساله با رأی‌گیری محرمانه تعیین می‌شود.

تبصره 2: در صورتی‌که اعضای هیأت داوران در تعیین درجهٔ رساله هم رأی نباشند، درجهٔ رساله بر اساس میانگین نمرات اعضای هیأت داوران (با رأی‌گیری مجدد محرمانه) به شرح ذیل تعیین می‌شود. در هر صورت در صورتجلسه صرفاً درجه قید می‌شود.

20	عالی (ممتاز)
از 19 تا 19/99	عالی
از 18 تا 18/99	بسیارخوب
از 17 تا 17/99	خوب
از 16 تا 16/99	خوب (قابل قبول)
کمتر از 16	غیرقابل قبول

تبصره 3: در شرایط استثنائی که اعضای هیأت داوران نمرهٔ رساله را 20 و درجهٔ آن را عالی (ممتاز) تعیین نمایند، دلایل مشروح باید در صورتجلسه نوشته شود.

تبصره 4: جزئیات ملاک‌های نحوه ارزیابی رساله

وظیفهٔ هیأت داوران، ارزیابی دقیق و احراز کفایت دستاوردهای علمی و صحّت رساله با توجه به نشانگرهای ذیل است.

الف) نشانگرهای محتوای پژوهشی و شاخص‌های نوآوری علمی:

- کیفیت پژوهش از نظر روش تحقیق، یافته‌ها و استنتاج‌های علمی.
- تعداد و کیفیت مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) در مجلات علمی- پژوهشی معتبر.
- تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنّی (به تأیید سازمان پژوهش‌های علمی- صنعتی کشور یا مراجع معتبر بین المللی).
- تعداد و کیفیت آثار بدیع هنری به تأیید یک مرجع معتبر ملی.
- سایر موارد.

ب) نشانگرهای نحوه نگارش و تدوین محتوی رساله:

- رعایت شیوه‌نامه نگارش مصوب دانشگاه.
- کیفیت نگارش.
- حروف‌چینی و ویرایش رساله.
- نگارش چکیده فارسی.
- نگارش چکیده انگلیسی.
- نگارش مقدمه، کلیات و مروری بر مطالعات.
- نگارش روش کار و مواد مورد استفاده.
- نگارش نتایج و استفاده صحیح از نمودار، جدول، عکس.
- نگارش بحث و نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات.
- منابع مورد استفاده و نگارش منابع.
- سایر موارد.

ج) نشانگرهای کیفیت دفاع از یافته‌ها:

- اثبات نوآوری رساله.
- تسلط برموضوع رساله.
- توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران.
- طبقه بندی و انسجام مطالب.
- رعایت وقت جلسه.
- استفادهٔ مناسب از ابزار کمک آموزشی
- شیوایی بیان.
- سایر موارد.

د) نشانگرهای رعایت زمان‌بندی اجرای رساله:

- نمرات ارزیابی پیشرفت کار پژوهشی در ترم‌های قبلی.
- ارائه‌ی به موقع گزارش‌های سه ماهه و کیفیت آن.
- برگزاری به موقع سمینارها و کیفیت آنها.
- سایر موارد

تبصره 5: واحدها باید سقف و ریز امتیاز هر یک از نشانگرهای فوق را بررسی و پس از تصویب شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی واحد، آن را به معاونت آموزشی ارسال نمایند.

تبصره6: ارزیابی غیرقابل قبول (تبصره 18 آئین‌نامه):

چنانچه رسالهٔ دانشجو «غیرقابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه، به شرط اینکه از حداکثر مدّت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً یک بار دیگر از آن دفاع کند.

تبصره 7: تشخیص هیأت داوران مبنی بر قبول رساله با هر یک از درجات پنج گانه (در یکی از سطوح: عالی (ممتاز)، عالی، بسیار خوب، خوب، خوب (قابل قبول)) مذکور در مادهٔ 23 دستورالعمل، به مفهوم نادیده گرفتن اصلاحات احتمالی لازم در رساله نخواهد بود؛ بلکه پذیرش مشروط رساله به این مفهوم است که پس از انجام اصلاحات مورد نظر هیأت داوران، نیازی به دفاع مجدّد از رساله نیست. در این صورت، دانشجو باید حداکثر ظرف مدّت یک ماه پس از دفاع، رسالهٔ اصلاح شده را با تأیید مجدد استاد راهنما و یکی از داوران (به انتخاب هیأت داوران)، به واحد تحویل دهد. متعاقباً واحد آموزشی باید ظرف حداکثر یک ماه کلیّه مدارک تکمیل شده مربوط به فراغت از تحصیل، از جمله رسالهٔ اصلاح شده و صورتجلسهٔ دفاع را به تحصیلات تکمیلی دانشگاه تحویل دهد. در این صورت تاریخ فراغت از تحصیل همان تاریخ قید شده در صورتجلسه دفاع خواهد بود.

تبصره 8: در صورتیکه به دلیل تأخیر دانشجو در تحویل رسالهٔ اصلاح و تأیید شده، کلیه مدارک مربوط به فراغت از تحصیل ظرف مدت حداکثر دو ماه بعد از تاریخ برگزاری جلسه دفاع، آماده ارسال به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه نباشد، واحد باید موضوع و تصمیم اتخاذ شده خود را به صورت کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. این تصمیم می‌تواند به یکی از دو صورت ذیل باشد:

الف) دانشجو نیاز به دفاع مجدد دارد و در این صورت باید درخواست مجوز دفاع نیز متعاقباً ارسال شود.

ب) دانشجو نیاز به دفاع مجدد ندارد و مدارک تکمیل شده وی متعاقباً ارسال خواهد شد.

در هر دو صورت تاریخ فراغت از تحصیل، تاریخ ارسال مدارک لازم برای فراغت از تحصیل، از آموزش واحد به مدیریت تحصیلات تکمیلی خواهد بود. وقفهٔ ایجاد شده از زمان دفاع اولیه، با رعایت کلیه ضوابط و در چهارچوب سنوات آئین‌نامه‌ای و قابل اعطاء از طرف دانشگاه، جزو سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه و طبق ضوابط و حسب مورد، دانشجو مکلف به پرداخت شهریه سنوات اضافه خواهد بود.

تبصره 9: درجهٔ رساله در نیمسال مقارن با تاریخ فراغت از تحصیل در کارنامه ثبت و در محاسبهٔ میانگین کل تأثیر ندارد.

ماده 24: درجهٔ دکتری (ماده 10 آئین‌نامه):

دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجهٔ «قبول» از رسالهٔ خود به دریافت درجهٔ دکتری نائل می‌شود.

تبصره: مدرک دورهٔ دکتری

مدرک دورهٔ دکتری حسب مورد با ذکر شیوه (آموزشی-پژوهشی یا پژوهشی) و نوع پذیرش (مانند روزانه، نوبت دوم، پردیس خودگردان و غیره) صادر می‌شود.

فصل هفت
سایر مقرّرات

ماده 25: تحصیل به صورت تمام وقت

تحصیل دانشجو در دورهٔ دکتری به صورت تمام وقت بوده و دانشجو موظّف است در زمان‌هایی که گروه تعیین می‌کند در دانشگاه حضور یابد و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود را انجام دهد. تحصیل دانشجویانی که رابطهٔ استخدامی (رسمی یا پیمانی) با ارگانهای دولتی یا غیردولتی دارند، منوط به اخذ مرخصی یا مأموریت تحصیلی در تمام طول دوره تحصیل است.

تبصره: شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد باید در صورت عدم حضور تمام وقت دانشجو موضوع را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

ماده 26: حضور و غیاب دانشجو

حضور دانشجو در همهٔ برنامه‌های درسی و دیگر فعّالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از سه شانزدهم مجموع ساعت‌های آن درس تجاوز کند. در غیر این‌صورت، نمرهٔ دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره: اگر غیبت دانشجو در یک درس بیش از حدّ مجاز باشد و از نظر واحد و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعهٔ دروس انتخابی وی حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حدّ نصاب شش واحد در آن نیمسال الزامی نیست، ولی آن نیمسال از نظر مدّت تحصیل برای دانشجو، یک نیمسال کامل محسوب می‌شود. این‌گونه دانشجویان موظّفند حدّاکثر تا دو هفته پس از تاریخ غیبت، مدارک خود را برای بررسی به واحد مربوط ارائه دهند.

ماده 27: ثبت نام، مرخّصی تحصیلی و اتمام سنوات تحصیلی

دانشجو باید تا زمان فراغت از تحصیل در هر نیمسال ثبت‌نام کند. ثبت‌نام نکردن دانشجو در موعد مقرر در هر نیمسال تحصیلی به منزلهٔ انصراف از تحصیل تلقّی خواهد شد. ثبت‌نام در هر نیمسال با تحویل برگه تثبیت انتخاب واحد که به تأیید گروه رسیده باشد، به اداره آموزش واحد اعتبار می‌یابد.

تبصره 1: دانشجو پس از موفقیت در ارزیابی جامع و تا زمانی که از رسالهٔ خود دفاع نکرده، موظّف به انتخاب واحد رساله در هر نیمسال تحصیلی است.

تبصره 2: در موارد استثنا که دانشجو عذر موجّه دارد، پس از تأیید استاد راهنما، با موافقت گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی واحد و با توجّه به مدّت مجاز تحصیل، می‌تواند از حدّاکثر دو نیمسال مرخّصی تحصیلی با احتساب در سنوات استفاده کند. در این موارد، درخواست مرخّصی باید پیش از آغاز نام‌نویسی به آموزش واحد مربوط ارائه شود.

تبصره 3: درخواست مرخّصی در نخستین نیمسال ورود به دانشگاه مجاز نیست.

تبصره 4: دانشجویی که برای استفاده از فرصت مطالعاتی به خارج از کشور سفر کرده و قادر به انتخاب واحد و ارائهٔ گزارش پیشرفت کار رساله در نیمسال مورد نظر نیست، با تکمیل فرم مربوط متعهّد می‌شود که پس از بازگشت و به پایان رساندن دورهٔ قانونی، ظرف حداکثر مدت یک هفته به آموزش مراجعه و انتخاب واحد کند. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد باید عدم بازگشت به موقع دانشجو از فرصت مطالعاتی را به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام نماید.

ماده 28: محرومیّت از ادامهٔ تحصیل

در موارد ذیل دانشجو از ادامهٔ تحصیل در دورهٔ دکتری محروم می‌شود:

الف) پایان یافتن مدّت تحصیل مجاز در مرحلهٔ آموزشی (با رعایت تبصرهٔ 2 مادهٔ 13 دستورالعمل اجرایی)

ب) کسب میانگین کلّ کمتر از 16 در دوره آموزشی (با رعایت مادهٔ 11 دستورالعمل اجرایی)

ج) نداشتن صلاحیّت علمی برای استمرار فعالیت پژوهشی پس از دو بار ارزیابی جامع شامل آموزشی و پژوهشی (با رعایت تبصرهٔ ماده 15 و تبصرهٔ 1 مادهٔ 16 دستورالعمل اجرایی)

د) کسب درجهٔ «غیرقابل قبول» برای رساله (با رعایت تبصرهٔ 2 مادهٔ 23 دستورالعمل اجرایی)

ه) عدم ثبت‌نام در هر نیمسال تحصیلی (موضوع مادهٔ 27 دستورالعمل اجرایی)

و) اتمام مدّت مجاز تحصیل (با رعایت تبصرهٔ 1 مادهٔ 5 دستورالعمل اجرایی)

ز) اشتغال تمام وقت در مؤسسّات دولتی و یا غیردولتی و یا عدم حضور تمام وقت در دانشگاه به هر دلیل (با رعایت مادهٔ 25 دستورالعمل اجرایی)

تبصره 1: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامهٔ تحصیل در دورهٔ دکتری، با درخواست کتبی دانشجو، دانشگاه با رعایت ضوابط و مقرّرات مربوط، صرفاً گواهی‌نامه‌ای براساس کارنامهٔ تحصیلی دانشجو صادر و در اختیار وی قرار خواهد داد.

تبصره 2: دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظّف است به کلیه تعهّداتی که سپرده است عمل کند. در هر حال، صدور گواهی‌نامه و ارائهٔ ریز نمرات منوط به تسویهٔ حساب دانشجو با دانشگاه است.

ماده 29:

هرگونه تعبیر و تفسیر دستورالعمل، ابهام‌زدایی از آن یا جایگزینی روش‌های پیشنهادی، با رعایت مفاد مصوّب این دستورالعمل اجرایی و در موارد استثنایی پیش‌بینی نشده به عهدهٔ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره: در صورتی که واحدی خواستار اجرای موردی مغایر با این دستورالعمل اجرایی باشد، پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در شورای دانشگاه بررسی خواهد شد.

ماده 30:

این دستورالعمل مشتمل بر یک مقدّمه، 30 ماده و 67 تبصره، به پیشنهاد مورخ 1391/05/22 شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در جلسهٔ مورّخ 1392/01/25 شورای دانشگاه به تصویب رسید و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی 91-1390 و پس از آن در دورهٔ دکتری پذیرفته شده‌اند، لازم‌الاجراست. بدیهی است از زمان اجرا، همهٔ دستورالعمل‌های پیشین برای دانشجویان مشمول این دستورالعمل مُلغی می‌شود.